

Název expedice: Taurus 2013
Doba konání: 2. - 10.11. 2013
Cíl expedice: Jeskyně Altin Besik Magarasi (dále Altinbesik).

Charakteristika jeskyně: Jeskyně Altinbesik je vyhlášena národním parkem a její vstupní část je zpřístupněna pro veřejnost. Vchod vývěrové jeskyně je umístěn v bočním kaňonu řeky Manavgat cca 150 m nad dnem údolí, 7,3 km jiv od Ibradi. Jeskyně odvodňuje rozsáhlou oblast západního Tauru v okresech Ibradi, Derebucak a zřejmě i Manavgat. Barvicím pokusem bylo prokázáno propojení jeskyně Altinbesik s ponorovou jeskyní Büyükdüden na polji Kembos jv. od Derebucaku. Přímá vzdálenost mezi jeskyněmi je 31 km.

Účastníci expedice: *CSS ZO 1-05 Geospeleos, Prague* - Ondřej Jäger, Evžen Janoušek, Pavel Schmidt, Martin Hóta, Michal Novák, Ondřej Dufek, Helena Vysoká
ASPEG, Istanbul - Hakan Egilmez, Ender Usuloglu, Oktay Pohrenk, Volkan Turkey, Turgay Gonulalan
AKÜMAK, Antalya - Umut Ozten, Ugur Mumcu Akkaya, Jenuz Gelik, Ali Özdemir, Deurin Yetkin

Stručný průběh expedice:

Sobota 2.11. 2013 Příjezd k jeskyni, nákup potravin a dalšího potřebného vybavení, oznámení úřadům a správě národního parku o zahájení expedice. Vytýčení hlavního programu expedice.

Neděle 3.11. 2013 7:00 - 22:30 Vystrojení 40 m vysoké jezerní stěny, umístění člunů na jezera nad stěnou, instalace lanových přemostění v jeskyni. Transport potřebného materiálu k sifonu 1. Natáčení televizního dokumentu.

Pondělí 4.11. 2013 9:00 - 19:00 Transport materiálu k sifonu 1. Proplavání sifonu a instalace horolezeckého lana do sifonu. Natáčení televizního dokumentu.

Úterý 5.11. 2013 8:00 - 2:30 (6.11.) Sedm potápěčů za sifonem 1. Transport materiálu přes sifon a dále jeskyní. Přejít sifonu 2 (Pičiska) - otevřený v polosifón. Vystrojení Padesátky (50 m vysoká stěna za sifonem 2). Mapování prostor za sifonem 1 až nad Padesátku do Dómu Sintrových vodopádů. Natáčení televizního dokumentu.

Mapování chodby se Sedmnáctkou (boční větev v suché části jeskyně).

Středa 6.11. 2013 Odpočinkový den. Návštěva kaymakama v Ibradi, dokoupení potravin, návštěva čajovny v Ürünlü, prohlídka povrchu.

Čtvrtek 7.11. 2013 8:00 - 5:00 (8.11.) Čtyři potápěči za sifonem 1. Průstup jeskyní až k závěrečnému sifonu 3 (Nesvik). Mapování hlavní chodby od Dómu Sintrových vodopádů po závěrečný sifon Nesvik. Transport materiálu před sifon 1. Fotodokumentace částí před sifonem 1.

Pátek 8.11. 2013 8:00 - 19:00 Transport materiálu z jeskyně. Povrchový průzkum okolí jeskyně Goat Abyss (Kozí Macocha) s cílem nalézt horní vchod do jeskyně. Fotodokumentace vstupních částí jeskyně.

Sobota 9.11. 2013 9:00 - 18:00 Transport materiálu z jeskyně. Sundání lan a člunů z jeskyně. Jeskyně zanechána v původním stavu bez ponechaného materiálu uvnitř. Večer závěrečné zhodnocení expedice.

Neděle 10.11. 2013 Sušení člunů a výstroje, balení, odjezd.

Výsledky expedice

Dokumentární film Z průběhu expedice byl natočen televizní dokument, který bude do konce roku 2013 odvysílán v České televizi ČT1 v pořadu Objektiv. Délka dokumentu je 8 minut <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096911352-objektiv/213411030401229/obsah/299667-altinbesik/>.

Fotodokumentace Během expedice byla prováděna individuální fotodokumentace.

Mapová dokumentace Za sifonem 1 byla zmapována hlavní chodba až k závěrečnému sifonu Nesvik. Hlavní polygon je dlouhý 2106 m s denivelací 122 m. V prostoru před sifonem 1, v dómu U Mohyly, byla zmapována odbočující chodba se 17 m hlubokou propastí Sedmnáctka s celkovou délkou 71 m a denivelací 16 m.

Další poznatky Došlo k výrazným změnám v morfologii jeskyně a jeskynní výplně za sifonem 1. V říjnu 1995 pronikli dva členové týmu do prostor mezi sifonem 1 a sifonem Nesvik. Od té doby došlo v jeskyni k přesunu velkého množství sedimentů. Jedná se hlavně o štěrkové lavice v prostoru Suchého sifonu, kde byl v roce 1995 podzemní bivač. K největší změně došlo v závěrečné části jeskyně mezi sifonem Nesvik a jezerem Naděje. Meandrující chodba v délce 120 m měla v roce 1995 štěrkové dno, po kterém tekla voda z jezera směrem do sifonu Nesvik a na stěnách byly erozní proudové facety (scallops). Do roku 2013 byla celá tato část chodby zřícena, pravděpodobně následkem zemětřesení. Dno je pokryto sutí a bloky. Na opadaných stěnách nejsou žádné náznaky facet.

Další plánovaná činnost v jeskyni Altinbesik

V pokračujících speleologických pracích v systému Altinbesik bychom se rádi věnovali několika základním směrům průzkumu:

1) zjištění funkce hydrologického systému. Na základě hydrogeologických sledování pohybů hladiny, chemismu, vydatnosti pramenů ověřit režim podzemní vody v systému Altinbesik. Činnost vyžaduje několikaletý projekt vycházející ze studia archivních geologických a hydrogeologických průzkumů provedených v oblasti a z vlastních měření v jeskyni i na povrchu

2) nalezení pokračování jeskyně za sifonem Nesvik. Vzhledem k odlehlosti a nedostupnosti konce jeskyně vyžaduje tato činnost zřízení podzemního bivaku. Podrobné mapování i bočních chodem systému za sifonem 1, průzkum komínů a potápěčský průzkum sifonu Nesvik a jezera Naděje.

3) nalezení přístupu za sifon Nesvik z povrchu. V případě proniknutí za sifon Nesvik bude velmi složité provádět další činnost v jeskyni s využitím současného vstupu. Pomocí geofyzikální metody Radiotest, s umístěním vysílače za sifonem Nesvik, bude proveden průzkum povrchu nad jeskyní s cílem objevit přístup do této části Altinbesiku jinou invazní jeskyní z povrchu.

Jeskyně Altinbesik je významným hydrologickým systémem s významnou zásobou a odvodem kvalitní vody z území okresů Ibradi, Derebucak a Manavgat. Poznání průběhu a funkce tohoto systému umožní nejen rozsáhlé využívání vody pro potřeby zavlažování i zásobování obyvatel, ale rovněž efektivní ochranu kvality zdroje. V neposlední řadě je zde důležitý i význam samotného poznání krasového jevu zařazeného mezi národní parky Turecka.